

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Insertiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Inceputurile creștinismului pe teritoriul Patriei noastre

Răspindirea creștinismului în Peninsula Balcanică s-a făcut prin însuși Sf. Apostol Pavel și prin ucenicii săi, lucru pe care-l afirmă el însuși în unele epistole ale sale. Astfel în epistola către Romani, scrisă în anul 58, arăta că „a împlinit propovăduirea Evangheliei lui Hristos” până în Iliria (Rom. 15, 19). Prin anii 65—66 a petrecut o iarnă întreagă în Nicopolea Epirului din Grecia, unde-l chema și pe ucenicul său Tit, episcopul Cretei (Tit 3, 12). În toamna anului 66 îl informa pe Timotei, episcopul Efesului, că Tit propovăduia cuvântul lui Dumnezeu în Dalmația (II Tim. 4, 10). Iliria cuprindea teritoriile de azi ale Jugoslaviei și Ungariei de sud, iar Dalmația era teritoriul de apus al Jugoslaviei actuale, pe țărmurile Mării Adriatice.

Din moment ce Sf. Apostol Pavel și ucenicii săi au propovăduit pe Hristos în sudul Dunării, putem presupune că unii dintre ucenicii lor au trecut și în nordul ei, în Dacia. Potrivit unei tradiții, consemnată de istoricul bisericesc Eusebiu din Cezareea (pe la anul 324), Sf. Apostol Andrei ar fi predicat Evanghelia în Scitia. Tradiția mai târzie afirmă că el a trecut din Asia în Scitia Mare (sudul Rusiei), apoi în Scitia Mică (Dobrogea), unde a predicat în orașele grecești de pe țărmul Mării Negre, iar de aici s-a îndreptat spre sud, în Grecia, unde a murit ca martir, fiind răstignit pe o cruce în formă de X în orașul Patras. Ar însemna că o parte a teritoriului patriei noastre a fost evanghelizat de Sf. Apostol Andrei.

După cucerirea Daciei de către oștile împăratului Traian, în anul 106, ea a fost transformată în provincie romană. Aici au fost aduși coloniști din toate părțile întinsului imperiu roman, în primul rând din împrejurimi și anume din Moesia (Bulgaria de azi) și Iliria, apoi din Pannonia (Ungaria de azi), din Galia, din Italia, din Asia Mică și din Siria. Fără îndoială, că între coloniștii aduși din Siria, din Asia Mică și din Peninsula Balcanică, vor fi fost și unii creștini, căci în aceste părți creștinismul a fost cunoscut prin însăși predica Sfinților Apostoli.

Pentru paza militară a noii provincii, împăratul Traian și urmașii săi au adus în Dacia mai multe unități militare: legiunea XIII Gemina, așezată la Apulum (Alba Iulia), iar mai târziu, când Dacia a început să fie amenințată de barbari, legiunea V Macedonica, așezată la Potaisa (Turda). Printre soldații acestor legiuni vor fi fost și unii creștini. Se știe că primul roman încreștinat a fost sutașul Corneliu (F. Ap. cap. X). În anul 174 se întâlnesc creștini între soldații legiunilor XII Fulminata și X Fretensis în lupta de la Cotinum (în Ungaria de azi). Mai târziu, prin secolul III, între martirii creștini se întâlnesc și numeroși militari din armata romană. Deci, fără îndoială că și între soldații romani aduși în Dacia vor fi fost și unii creștini, care după eliberarea lor din armată, ca veterani, se

căsătoreau și se stabileau aici, punând bazele unor familii creștine.

Un alt factor care a contribuit la răspindirea creștinismului în timpul stăpînirii romane în Dacia (106—271) a fost cel economic. În Dacia veneau numeroși negustori din diferite părți ale imperiului roman, îndeosebi din orașele grecești de la Marea Neagră, din Asia Mică și din insulele grecești. Putem presupune că și între aceștia au fost creștini, care au făcut cunoscută noua învățătură unora din cei cu care veneau în contact în Dacia.

Pe la mijlocul secolului III apar în Dacia Traiană goții, neam de origine germanică. În cursul expedițiilor lor în Asia Mică și în Balcani, au luat în captivitate numeroși locuitori din acele regiuni, între care erau și creștini, pe care i-au adus apoi în părțile noastre. În unele din aceste expediții au adus și preoți care apoi au răspândit cuvântul lui Dumnezeu între ei, lucru confirmat de mai mulți istorici. Desigur acești preoți vor fi propovăduit și între locuitorii Daciei.

Pe lângă aceste argumente, de ordin logic, mai avem câteva mărturii ale unor scriitori creștini din primele secole, asupra răspîndirii creștinismului în Dacia. Astfel, Sf. Iustin Martirul și Filozoful († 165) scria că „nu există nici un neam, fie și trăind pe căruțe și în corturi și crescînd vite, la care să nu se facă rugăciuni în numele lui Hristos” (Dialogul cu iudeul Trifon, 117). Apologetul Tertulian din Cartagina (c. 160—240) scria în anul 196 că Hristos stăpînește și în „îniturile sarmaților, dacilor, germanilor și sciților” (Adversus Iudaeos). Nu putem trage de aici concluzia că aceste neamuri în întregime credeau în Hristos, ci numai că numele Lui era cunoscut unora din ei. Cam în același timp marele teolog Origen din Alexandria (c. 185—254) scria că foarte mulți dintre daci, sarmați și sciți n-au auzit cuvântul Evangheliei. Înseamnă că o parte dintre ei totuși îl auziseră (Comentarul 39 la Evanghelia de la Matei, 24, 14).

Pe lângă toate aceste argumente, însuși faptul că în secolul IV cunoaștem urme arheologice creștine în Dacia, nume de martiri, precum și scaune episcopale — cu alte cuvinte o organizație bisericească — duc la concluzia că ele n-au putut să apară dintr-odată, ci că în secolele anterioare trebuie să fi fost cunoscută aici învățătura lui Hristos, bine-nțeleasă nemărturisită de comunități întregi, ci în mod sporadic și individual, de teama persecuțiilor. În orice caz, după retragerea romanilor în sudul Dunării sub împăratul Aurelian (271), numărul creștinilor s-a putut înmulți, căci acum nu se mai temeau de legile romane care interziceau religia creștină.

În privința vechimii creștinismului la strămoșii noștri daco-romani, ne servesc și termenii

(Continuare în pag. 2)

Popasuri duhovnicești

Toate sărbătorile din cursul anului sînt adevărate izvoare de reîmprospătare și primenire duhovnicească, sînt popasuri duhovnicești care sînt necesare vieții noastre sufletești. Căci așa după cum trupul obosit de prea multă muncă are nevoie de clipe de liniște și de odihnă, tot așa și sufletul nostru are nevoie de anumite popasuri pe care să le facă lingă izvoarele limpezi și răcoroase pe care ni le oferă și Sfintele Sărbători ale anului.

Printre sărbătorile care sînt legate ca niște salbe strălucitoare de sărbătoarea Nașterii Domnului, mai avem și alte praznice mari: Tăierea împrejur a Domnului nostru Iisus Hristos pe care o sărbătorim în fiecare an în ziua de 1 ianuarie și sărbătoarea Botezului Domnului (Boboteaza) pe care o sărbătorim în ziua de 6 ianuarie.

În ziua de 1 ianuarie, cînd sărbătorim Tăierea împrejur a Domnului nostru Iisus Hristos, mai sărbătorim și Anul Nou și mai facem pomenirea Sf. Vasile cel Mare.

Nedemn este creștinul care trece peste aceste Sfinte Sărbători însemnate care sînt aduceri a-minte ale unor momente importante din viața Domnului nostru Iisus Hristos și care constituie pentru noi prilejuri de învioreare duhovnicească. Sînt asemenea oazelor din pustie la care ajuns călătorul, care străbate întinsele deșerturi de nisip, se oprește o clipă, se uită în urmă la drumul parcurs și privește încrezător la ținta la care trebuie să ajungă. Așa sînt pentru noi toate sărbătorile din cursul anului bisericesc dar mai ales cele de la începutul anului.

În Sf. Evanghelii citim că la opt zile după naștere, după ce păstorii s-au reîntors la turmele lor preamărind pe Dumnezeu, au fost să taie Pruncul împrejur cu care prilej i-au pus și numele de Iisus, după cum a fost numit de înger cînd i-a vestit Maicii Domnului că va naște fiu.

În această zi, Răscumpărătorul lumii, care e atotputernic, de bună voie se supune legii lui Moise, care pretindea ca pruncul a opta zi de la naștere să se taie împrejur. Prin aceasta Iisus Hristos, deși prunc mic încă, ne dă nouă tuturor o mare pildă care e aceea că precum El, Dumnezeu fiind, a împlinit porunca lui Moise și s-a supus rînduieilor legii vechi, tot așa datorî sîntem și noi să împlinim toate cele ce ne sînt poruncite de Dumnezeu pentru a putea fi buni creștini.

Tot în această zi mai prăznuim și facem pomenirea celui dintre Sfinți Părintele nostru Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareei din Capadochia, pe care Sf. Biserica ni-l pune înaintea început de an ca pe un bărbat ales, care a strălucit prin sfințenia vieții, prin înțelepciune și știință adîncă și prin tăria credinței.

În al treilea rînd mai prăznuim acum Anul Nou, zi însemnată, peste care nu putem trece fără ca să ne facem socoteala cu noi înșine, cu faptele și pornirile noastre, să ne descoasem cărările vieții și să vedem ce drumuri am bătătorit și cum am păzit poruncile, spre binele și fericirea noastră.

Sf. Pavel ne îndeamnă în epistola către Efeseni cu cuvinte potrivite pentru această zi: „Și să vă primeniți în duhul cugetului vostru. Îmbrăcîndu-vă în omul cel nou care este făcut după chipul lui Dumnezeu în dreptatea și sfințenia adevărului” (4, 23—24).

După cum pasărea dorește să zboare și pește să înoate, tot așa fiecare creștin are în sufletul

(Continuare în pag. 4)

Simbolul credinței

„Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor”

(Continuare)

Să vedem deci, în aceste rânduri, care sînt, ce sînt, cine le-a rînduit și de ce se cade să le cerem și să le primim pe cele șase taine.

Cele șase taine care se împărtășesc numai după ce am primit taina Sf. Botez sînt: Sf. Mir, Sf. Împărtășanie (Cuminecătura), Sf. Pocăință (Spovedania), Sf. Preoție, Sf. Cununie și Sf. Maslu.

Pentru ca o Sf. Taină să fie într-adevăr o lucrare Sfîntă prin care ni se împărtășește harul dumnezeiesc și pentru ca prin ea să dobîndim rodul făgăduit și așteptat trebuie să îndeplinească următoarele condiții.

a) să fie așezată de Domnul nostru Iisus Hristos și practică totdeauna de Biserică începînd de pe timpul Sf. Apostoli,

b) să se întrebuițeze materia folosită de Sf. Apostoli după porunca Domnului,

c) să se rostască cuvintele (simbolul) cerute pentru fiecare taină,

d) să fie împărtășită în latura ei văzută de persoana rînduită pentru împărtășirea ei, și

e) să fie dorită, chiar cerută cu credință, cu dragoste și nădejde de credincios.

Cele șapte taine ale Bisericii Ortodoxe intru-nesc fără excepție toate aceste cerințe sau condiții.

E de datoria noastră să arătăm acum ce dar ni se dă prin fiecare Sfîntă Taină.

1. *Sfîntul Botez* naște din nou pe om, „naștere de sus prin apă și prin Duh” (Ioan 3). Prin primirea lui se rupe zapisul (scrisoarea, învoiala) primului om cu cel rău și viclean, care l-a despărțit de Dumnezeu și l-a depărtat de El. Prin singele moștenit din tată în fiu începînd de la primii oameni am primit fiecare din noi sămînța răului, parte de vină din păcatul lor, așa numitul păcat strămoșesc. Prin Sf. Botez se spală, se curăță sufletul nostru de acest păcat, ne întorcem la Dumnezeu și ne spală și de toate păcatele proprii, — știute și neștiute, săvîrșite de la naștere pînă la primirea Sf. Taine. Prin el ni se dă putința să devenim iarăși cetățeni ai raiului, ai împărăției lui Dumnezeu. Sf. Apostol Pavel ne învață: „Nu știți oare, că cei ce ne-am botezat în Hristos Iisus, în moartea lui ne-am botezat? Prin botezare în moarte ne-am îngropat împreună cu El, ca după cum Hristos a înviat din morți prin slava Tatălui, așa și noi să începem o viață nouă. Căci dacă ne-am făcut una prin asemănare cu moartea Lui, atunci trebuie să fim una și prin înviere asemenea cu a Lui” (Rom. 6, 3—5). Prin cufundare în apa sfințită a botezului îngropăm pe omul cel vechi din noi și prin scoaterea din apă ridicăm pe cel nou născut de sus. Cel botezat odată cu această credință în numele unui Dumnezeu întreit în fețe, Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, e încreștinat și e păcat să mai primească alt botez.

2. Îndată după Botez, celui născut din apă și din Duh i se dă *Taina Sf. Mir*. Ea ne împărtășește harul de a crește în viață creștinească și de a ne întări și spori în credință și de a deveni statornici în legea Domnului. La început pe vremea Sf. Apostoli se împărtășeau noilor botezați prin punerea mîinilor de către înșiși Sf. Apostoli (Fapte 8, 14—17 și 18, 6). Dar înmulțindu-se mereu numărul nou botezaților, Sf. Apostoli n-au mai putut alerga în toate părțile lumii spre a-și pune mîinile peste ei. Prin îndemn de sus au sfințit mir (o materie pregătită din peste 40 de plante aromate fierse în untdelemn) sfințit de ei și împărțit tuturor bisericilor pentru ca preoții să le dea taina prin ungere în chipul sfîntei cruci. „Voi aveți ungere de la Cel Sfînt” ne spune Sf. Ev. Ioan (1 2, 20).

3. Îndată după primirea acestor două taine, celui încreștinat i se dă *Sfînta Taină a Cuminecăturii* (a Sf. Împărtășaniei), cu Sf. Trup și scump singele Domnului, făcîndu-se astfel părtași jertfei aduse de Mîntuitorul pentru a noastră mîntuire, pe altarul de pe Golgota, cum arătase El la Cina cea de taină. „Ori de cîte ori mîncăți pîinea aceasta și beți paharul acesta, vestiți moartea Domnului pînă va veni” (1 Cor. 11, 26). „Aceasta s-o faceți întru pomenirea Mea” a poruncit însuși Domnul (Luca 22, 19). „Căci Eu sînt pîinea vieții ... care se pogoară din cer ... de va mîncă cineva din pîinea aceasta va fi viu în veci; și pîinea pe care eu v-o dau vouă, este trupul Meu pe care îl voi da pentru viața lumii”.

4. Bunul și Atotștiutorul, Atotînțeleptul și Atotmilostivul Dumnezeu cunoscînd slăbiciunea firii noastre și știind că prin neascultarea cea

dintii firea noastră și-a pierdut imunitatea față de păcat și că libertatea de voință cu care ne-a înzestrat încă n-o știm folosi cum se cuvine după voia Lui cea sfîntă, și știind ce pete, ba chiar spărturi, rane adînci cauzează păcatul sufletului nostru, a rînduit și un mijloc de a ne curăți și înnoi haina sufletului prin *Sfînta Taină a Pocăinței*.

— „De credem și zicem că n-am greșit, atunci îl facem pe El (pe Mîntuitorul) mincinos și cuvîntul lui nu este în noi” (1 Ioan 1, 10).

— „Luați Duh Sfînt: căroră veți ierta păcatele li se vor ierta și căroră le veți ținea, ținute vor fi” zice Domnul (Ioan 20, 19—23).

— „De ne mărturisim păcatele, atunci El, Domnul, fiind credincios și drept, ne va ierta păcatele noastre și ne va curăți de ori ce nedreptate (călcare a voii lui Dumnezeu) (1 Ioan 1, 9).

— Și fiindcă greșim și păcătuiм mult și de multe ori, se cade să ne întorcem la Domnul cu cuvînt și faptă de iertare cît mai des și să ne împăcăm cu El prin această sfîntă taină, dar fără a tocîi însemnătatea ei și puterea prin repetare ușuratică.

5. *Sfînta Taină a Preoției* dă harul sau împuternicirea de a săvîrși lucrul lui Dumnezeu și anume de a vorbi oamenilor în numele Lui și de a mijloci prin lucrarea văzută a Sfîntelor Taine ca ei să primească darurile cele făgăduite credincioșilor. Prin acest har omul primește sfințirea și devine slujitorul, ba mai mult împuternicitul Domnului, devine preot. Care este temeiul acestei Sfînte Taine? Domnul Iisus Hristos n-a spus niciodată, că nu trebuie preoți și nici că preoții Vechiului Testament n-ar fi fost rînduiți de Dumnezeu; i-a mustrat numai că nu-și fac datoria cum se cuvine potrivit chemării ce li s-a făcut; Domnul Iisus Hristos a dat chemarea preoției celor 12 Apostoli și celor 70 de învățăcei, iar de la Sf. Apostoli, au primit sfințirea prin punerea mîinilor și chemarea Duhului Sfînt cei aleși de Domnul pentru a săvîrși cele ale Lui spre mîntuirea noastră. Așa preotul a devenit gazda de la casa de oaspeți care a primit cei doi dinari — cuvîntul Domnului și puterea de-a săvîrși sfintele taine, prin mijlocirea căroră să poarte grijă de sănătatea morală a omului pîdit de ispite și rînit de păcate. De aceea „blăstămat este slujitorul Domnului care-și împlinește slujba cu nepăsare” — strigă prorocul Ieremia.

6. Cum am putea face înțeleasă *Sfînta Taină a Nunții*? Bărbatul se însoțește cu femeia, pentru că dintru început așa a rînduit Ziditorul: „Și vor fi amîndoi un trup” (Facere 2, 14), adică o unitate în care cei doi se completează unul pe celălalt și așa împreună fiind, de la început Dumnezeu i-a binecuvîntat. Ca să întărească și mai mult faptul, că însoțirea, căsătoria, e de la Dumnezeu și cu binecuvîntarea Lui, Mîntuitorul a luat parte la nunta din Cana Galileii (Ioan 2, 1—11). Sf. Ap. Pavel zice că această însoțire făcută în Biserică și întru Hristos este *taină mare* (Efeseni 5, 32). Primind această Sf. taină, soțul și soția devin împreună lucrătorii lui Dumnezeu la perpetuarea creației mai departe a neamului omenesc. Prin primirea acestei taine se sudează nu două trupuri spre a deveni unul, ci mai ales două suflete, care la fel au să cugete, să simtă și să făptuiască creștinește, trăind unul pentru altul și împreună pentru fiii și fiicele lor, pentru societatea din care fac parte. Fericiți cei care pot înțelege și vor împlini aceste cuvinte!

7. Boala este adesea urmarea unor greșeli sau păcate. Acest adevăr îl spune și medicina din timpuri străvechi (Hipocrate). Mici greșeli și păcate zilnice, căroră nu le dau de cele mai multe ori nici o atenție și nici o importanță, ori prea puțină, încetul cu încetul se subrezesc sufletul, făcîndu-l nepăsător la ceea ce poate urma și odată cu el slăbesc forțele trupului. În consecință tratarea boalei care poate veni sau da semne că va veni începe de fapt cu vindecarea sufletului care la rîndul său va purta grijă și de sănătatea trupului. Această lucrare o face Biserică prin *Sfînta Taină a Maslului*. „Atunci a chemat (Mîntuitorul) pe cei 12 și a început a-i trimite doi cîte doi, dîndu-le putere asupra duhurilor necurate ... și (ei) propovăduiau oamenilor să se pocăiască, izgoneau duhurile necurate și pe mulți bolnavi îi ungeau cu untdelemn și-i vindeau” (Mc. 6, 7 și 12—13) Sf. Ap. Iacob scrie: „De este bolnav careva între voi, să chemă preoții bisericii să se roage pentru el ungîndu-l cu untdelemn în numele Domnului și rugăciunea credinței, va mîntui pe cel bolnav” (Iacob 5, 13—15).

Să ne mai aducem aminte de ceva. Cînd a vindecat pe slăbănogul din Capernaum, Domnul a

Inceputurile creștinismului...

(Urmare din pag. 1)

bisericești din limba română. Deosebim trei grupe de termeni:

a) Termeni de credință. Principalii termeni de credință: Dumnezeu (din pîgînul Domine Deum), lege, făcătorul lumii, împărăția lui Dumnezeu, Treime, înțînă, față, credință, rugăciune, înviere, răscumpărare, iertare, intrupare, patimă, răstignire, înălțare, fecioară, arată că strămoșii noștri au fost evanghelizați de misionari veniți din Răsărit, care făureau cu ajutorul poporului de limbă latină termeni noi, întocmiți pe loc după modelul celor grecești (Treime după Trias, față după prosopon, credință din credendia).

b) Termeni de cult. Cuvîntul sîrbătoare s-a format pe loc din pîgînul servatoria (păzitoare), florii din sîrbătoarea pîgînă de primăvară florile, rusalii din sîrbătoarea pîgînă italică rosalia, crăciun din calatio (anunțarea în templu a sîrbătorilor la romani la începutul anului și cum Nașterea se prăznuia odată cu Botezul, la 6 ianuarie, atunci se anunțau Paștile și alte sîrbători mișcătoare de peste an). Numirile vechi ale sîrbătorilor sfinților (Sintămăria, Sîngeorz, Sîmedru Simpetru, Sînvăsii, Sinziene, Sîntoader, Sîntion, Sîntilie) sînt dinainte de venirea slavilor la noi, dar necunoscute în Apus. Cuvintele: cuminecare, împărtășire, cununie, nuntă, altar, binecuvîntare, cruce, tîmplă, toacă, mormînt, răposat, priveghiu, sînt termeni latini locali, complet deosebiți de cei pe care-i folosește Biserică apuseană.

c) Termeni de organizare bisericească. Încă din secolele I se construiau încăperi anume pentru săvîrșirea slujbelor care se numeau împărătești (în grecește basiliche). Construirea unor asemenea lăcașuri de închinare s-a generalizat, încît sub împăratul Constantin cel Mare (306—337) lăcașul creștin de cult se numea basilica. Deci din acest cuvînt s-a format și românescul biserică, astfel că avem de a face tot cu o formație locală balcano-dunăreană. De origină greacă-latină sînt și cuvintele: episcop, diacon, preot, martir și altele. Cuvîntul popa provine de la romanii pîgîni.

Observăm deci că majoritatea cuvintelor privind credința, cultul și organizarea bisericească sînt de origină latină sau create pe loc de misionarii răsăriteni din elementele latine locale. Aceasta înseamnă că noi n-am fost evanghelizați de misionari din Apus, cum au crezut unii istorici, căci Biserică apuseană ne-ar fi impus termenii ei, mai ales că avem aceeași limbă.

Deci, pe teritoriul de azi al Patriei noastre au existat creștini încă din primele trei secole, în vîrstă a lui Hristos fiind adusă aici prin ucenici ai Sfinților Apostoli, prin unii coloniști, soldați sau negustori veniți din diferite părți ale imperiului roman sau prin captivi aduși de goți din sudul Dunării și din Peninsula Balcanică. Analiza cuvintelor creștine românești ne arată că noi am primit noua învățătură prin misionari și creștini din Răsărit.

Mircea Păcurariu

zis mai întîi: „Fiule, iartă-ți-se ție păcatele” și numai după aceea: „Ia-ți patul tău și mergi la casa ta”. Și prin Sf. taină a Maslului, întîi se dă vindecare de păcate, vindecare sufletului, de toate acele răni dobîndite prin greșeli și păcate nebăgate în seamă și nemărturisite și numai în al doilea rînd și trupului, — dacă rostul lui pe această lume încă nu s-a încheiat.

Despre Sfintele Taine ar mai fi multe de spus. Ne oprim la atît, pentru că credinciosului pentru mîntuirea lui îi e de ajuns să știe, să creadă și să trăiască învățătura despre cele șapte Sfinte Taine atîta, cîtă ne-am străduit noi să scoatem pentru el din vistieria Bisericii noastre.

Mărturisim deci un botez întru iertarea păcatelor, dar prin acel unic botez am luat asupra noastră toate obligațiile cerute de legea cea nouă, între care și practicarea celorlalte șase Sf. Taine din Biserică Ortodoxă.

gm

109 ani de la Unirea Principatelor

Unitatea, veche și fierbinte aspirație a tuturor românilor

Unirea tuturor românilor într-un singur stat este un eveniment deosebit pentru țara și poporul nostru. Realizată în două etape: în 1859 și 1918, această mare realitate românească constituie împlinirea firească a unei străvechi dorințe, este rezultatul unei lupte susținute, dusă de veacuri, sub diverse forme, de poporul român.

De aceea, asemenea Psalmistului, vom spune că „nu sînt graiuri, nici cuvinte”, care să sublinieze destul meritul deosebit al poporului nostru și anume acela de a fi răzbătut prin negurile dese ale învolburatei sale istorii, păstrîndu-și ființa și, paralel cu aceasta, dorința sa puternică de a-și menține unitatea și de a se aduna la un loc în hotarele aceleiași țări, la sînul aceleiași mame ocrotitoare. Este ceea ce exprima atît de potrivit Domnul Nicolae Ceaușescu, cînd, cu un anumit prilej, spunea: „Multe pagini glorioase a înscris poporul român în lupta pentru libertate și socialism. Graiul nu poate reda măreția acestor fapte; ele adevăresc și vor adevăra peste veacuri vitalitatea și înțelepciunea poporului nostru care, trecînd prin grele încercări, a rămas neclintit și a prins de fiecare dată noi puteri, ridicîndu-se, asemenea stejarului după furtună, și mai mîndru spre soare”.

Încă de la începutul apariției sale pe scena istoriei, poporul nostru a avut conștiința originii sale comune, ceea ce confirmă și primii noștri cronicari prin pana lui Grigore Ureche de pildă, care scria: „Românii cîți se află lăcuitori la Ardeal și la Maramureșu, de la un loc sînt cu moldovenii”, sau cum scria stolnicul muntean Constantin Cantacuzino: „Însă rumânii înțeleg nu numai ceștia de aici, ci și den Ardeal, cari încă și mai neaoși sînt și moldovenii și toți cîți întraltă parte se află... una sînt”.

Grăitoare pentru această unitate este limba, cea mai unitară dintre toate limbile latine. căci un maramureșan s-a înțeles totdeauna cu un dobrogean, așa după cum un bănățean se înțelege cu un moldovean; este, apoi, aceeași factură sufletească pe care o au toți românii, aceeași lege sau aceeași credință, aceleași obiceiuri, același port etc., lucruri la care, în decursul veacurilor, poporul nostru a ținut cu sfințenie. „Mai ușor s-ar smulge ghioaga din mîinile lui Hercule — remarcă A. Benkő în 1778 — decît a abate pe români de la datinile lor”. Originea comună deci, unitatea teritorială, limba și legea unitară, elementele comune de viață economică și încă alte asemenea elemente au caracterizat în decursul veacurilor existența poporului român din Transilvania, Moldova și Țara Românească.

Aceste realități îl făceau pe Cezar Bolliac să spună că „România întreagă este un atom”, și așa se face că unitatea politică a fost una dintre cele mai vechi, fierbinți și legitime aspirații ale poporului nostru, după cum același autor arăta în 1853, cînd scria că „nimic nu lipsește României decît să redobîndească unitatea politică ce a avut în multe rînduri și a cărei idee nu i-a lipsit niciodată; unitate economică, precum are pe cea fizică, și pacea din partea tiranilor străini geloși pe frumusețile ei. Acestea vor veni, și România va fi o țară model; fericită înlăuntrul și respectată din afară”.

Acum înțelegem mai bine cum, în 1542 de pildă, intrarea lui Petru Rareș în Transilvania a fost ușurată prin solidarizarea cu domnul moldovean a românilor transilvăneni, căci, după cum spune un martor străin, „din pricina asemănării limbii lor, s-au alăturat cu ușurință moldovenilor”. Acum înțelegem mai bine, noi cei de astăzi, cum, într-o litografie, lui Horia i se dă titlatura de „rex Daciae”, și cum la vestea luptei de la Șelimbăr, „care s-a răspîndit cu cea mai mare iuțeală în întreaga țară — după cum

ne înformează cronicarul maghiar Szamosközy — neamul românesc care locuia în satele și cătunele Transilvaniei, răsculîndu-se pretutindeni, s-au unit cu poporul venit (de peste munți)”. Cit de înălțător interpretează N. Bălcescu această izbîndă a lui Mihai Viteazul, cînd scrie: „Mihai realizase acum visarea iubită a voievozilor celor mari ai românilor. Acum românul s-a înfrățit cu românul și toți au una și aceeași patrie, una și aceeași cîrmuire națională, astfel cum ei n-au fost din vremurile uitate ale vechimei”.

Fapta lui Mihai Viteazul a încins mai mult dorul românilor după unitate politică și ea începe să fie tot mai vădit cerută. „Crearea unui mare ducat al Daciei, scria un diplomat francez înainte de revoluția din 1848, ni s-a părut a fi aici expresia dorinței celei mai generale a acestei țări”, dorință care va figura în programul revoluționarilor din 1848 din cele trei provincii românești. Căci, precum știm, revoluționarii moldoveni au cerut în „Prințiile noastre pentru reformarea patriei” ca și în alte documente unirea cu Țara Românească, cei munteni au exprimat aceeași idee în presa revoluționară din acel timp, iar strigătul românilor transilvăneni: „Noi vrem să ne unim cu Țara!” a fost una din lozincile cele mai impresionante ale revoluției din 1848.

În acest context istoric deci vedem cit de firească a fost Moțiunea Adunării Ad-hoc a Moldovei, care vedea în Unire „drept dorința cea toate generațiile trecute, cea care este sufletul mai mare, cea mai generală, cea mai hrănită de generației actuale, cea care împlinită va face fericirea generațiilor viitoare”.

Unirea Moldovei cu Țara Românească, pecetluită prin faptele din 5 și 24 ianuarie 1859, a însemnat într-adevăr, cum bine s-a spus, „actul de naștere a României moderne”.

Unirea realizată în 1859 a deschis apoi drum desăvîșirii statului național român, eveniment întîmplat în 1918 prin unirea Transilvaniei cu România, ceea ce marca împlinirea unității politice a poporului nostru.

Ceea ce profetic prevedea C. Bolliac, în urmă cu peste 100 de ani, cînd spunea că „România va fi o țară model; fericită înlăuntrul și respectată din afară”, se împlinește astăzi sub ochii noștri în noua orînduire instaurată de poporul român, orînduire în care el își conduce destinele după propria voință.

În marile realizări ale anilor noștri însă, aport deosebit și-au adus și evenimente ca cel pe care îl aniversăm acum, pentru care motiv poporul nostru le cinstește după cuviință.

Gh. P.

Binecuvîntarea bisericii din Boz

Duminică, 26 noiembrie 1967, a avut loc binecuvîntarea bisericii parohiale din Boz, protopiatul Sebeș, după ce, prin jertfelnicia credincioșilor, sfîntului locaș i s-a făcut reparații însemnate.

Sf. slujbă a fost săvîrșită de P. C. prot. Nicolae Cantor de la Sebeș, parohul locului Ioan Cismașiu și preotul Cornel Hațegan de la Doștat. Au luat parte credincioșii numitei parohii.

După Sf. Liturghie, P. C. prot. N. Cantor a rostit o cuvîntare ocazională, subliniind strădaniile pr. I. Cismașiu și ale credincioșilor din Boz, pentru electrificarea și renovarea bisericii. Astfel, după o păstorire de peste 40 de ani, pr. I. Cismașiu își încheie activitatea pastorală, lăsînd urmașului său o biserică reînnoită și curată.

Pr. I. Hațegan a vorbit apoi despre credința strămoșească arătată prin fapte ziditoare, cum e aceea a credincioșilor din Boz.

La sfîrșit a vorbit pr. I. Cismașiu, arătînd și lăudînd strădaniile credincioșilor pentru înnoi-

(Continuare în pag. 4)

Dr. Petru Groza

— 10 ani de la moartea sa —

În dimineața zilei de 7 ianuarie 1958, după o suferință îndelungată și grea, a încetat din viață eminentul om de stat al Patriei noastre, Dr. Petru Groza.

La căpătiul său, s-au întîlnit spre a-i aduce ultimul omagiu conducătorii țării noastre și înalte personalități politice de peste hotare.

Un sobor de ierarhi, preoți și diaconi, avînd în frunte pe Prea Fericitul Patriarh Justinian, a săvîrșit sf. slujbă a prohodirii. Mitropolitul de atunci al Ardealului, Nicolae Colan, a exprimat familiei defunctului și țării întregi durerea pricinuită și Bisericii noastre prin încetarea din viață a doctorului Petru Groza. Șefii celorlalte culte religioase din țara noastră s-au rugat de asemenea pentru odihna sufletului celui ce ne-a părăsit, fiecare după rînduiala proprie. Pe traseu, cortegiul funebru a fost întîmpinat și salutat de mii și mii de oameni din Capitală și din provincie.

Astăzi, osemintele doctorului Petru Groza odihnesc sub bolta solemnă a Monumentului eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism, care domină — cu silueta lui de întru chipare a recunoștinței întregului popor pentru cei mai buni fii ai săi — Parcul Libertății din Capitală.

*

Au trecut 10 ani de-atunci — și pe măsură ce înaintăm în timp și în grădinile înflorite ale prezentului creator de viață nouă și darnică, ne dăm din ce în ce mai bine seama cît de înalt și de stabil este locul de onoare pe care amintirea doctorului Petru Groza îl ocupă în recunoștința întregului nostru popor.

„Cărarea pe scurt” a vieții lui e dreaptă și vi-
foroasă.

Născut la 7 decembrie 1884 în comuna Băcia din vecinătatea Devei, ca fiu al preotului ortodox român Adam Groza, a crescut între cei mulți și dosădiți — plugari și mineri, cu deosebire — a căror obidă a cunoscut-o și a pus-o la inimă. Doctor în științele juridice după studii temeinice făcute la universitățile din Budapesta, Berlin și Leipzig, și-a pus în slujba poporului român din Transilvania toate puterile sale și toată pregătirea sa. S-a angajat vijelios, de cînd era student, în luptele pentru eliberarea Transilvaniei de sub jugul habsburgic și pentru curmarea aspirării naționale practicate de cancelariile imperiale vieneze și de acoliții lor din Ardeal.

A contribuit la înfăptuirea idealului național, în 1918, cînd Transilvania s-a alipit României.

În perioada dintre cele două războaie mondiale, a sesizat și a dezaprobat caracterul anti-popular al partidelor burghezo-moșierești, retrăgîndu-se din înaltele funcții politice pe care le deținea (de 5 ori deputat și de 2 ori ministru). Intemeietor al organizației politice „Frontul Plugarilor”, se situează fără șovăire alături de toate forțele progresiste ale țării, combătînd primejdia fascistă și pe slugile acesteia din interiorul țării. A suferit, din această pricină, închisoare și detențiune în lagăre.

După eliberarea țării (23 August 1944) — la săvîrșirea căreia a adus o contribuție de seamă — vreme de 7 ani a fost președintele celui dintîi guvern democratic, adus la cîrmă de masele populare în 6 martie 1945. Din 2 iunie 1952 și pînă la moarte, a fost președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale.

Vederile sale politice — largi și înaintate —, patriotismul său luminat și robust, l-au încredințat din bunăvreme că alianța dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare, sprijinită de intelectualitatea progresistă, este chezașia democratizării și înfloririi țării. În materie de politică externă, a fost adept convins al conlu-

(Continuare în pag. 4)

Informații

Ca și în alte Duminici, așa după cum am încrestat în gazeta noastră, Duminică, 24 decembrie 1967, după Sf. Liturghie, I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a rostit în Catedrala mitropolitană o amplă cuvîntare, informînd credincioșii asupra evenimentelor bisericesti mai importante din ultimul timp.

I. P. S. Sa a zăbovit astfel asupra vizitei pe care Eminentă Sa Episcopul romano-catolic Marton Aron de la Alba Iulia a făcut-o, în 12 decembrie 1967, I. P. S. Sale și Centrului Arhiepiscopesc în general. Primit cu dragoste frățască, Eminentă Sa a vizitat reședința și capela mitropolitană, Institutul Teologic Universitar cu biblioteca și aula care impresionează prin galleria sa de profesori, începînd cu Gh. Lazăr, Catedrala mitropolitană etc., această vizită contribuind nu numai la apropierea dintre cele două Biserici, ci și la înfrățirea dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare.

Inaltul nostru Arhipăstor a mai vorbit apoi, printre altele, despre Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Sibiu, despre ședința Sf. Sinod și lucrările Adunării Naționale Bisericești din luna decembrie a. c., cu care prilej s-a dezbătut activitatea Bisericii noastre, atît pe plan intern cît și extern, constatîndu-se că prestigiul Bisericii Ortodoxe Române crește tot mai mult peste hotare și că activitatea ei se desfășoară pe drumul arătat de Mîntuitorul Iisus Hristos, al dreptății, al dragostei și păcii între oameni.

*

La 1 ianuarie 1868, în urmă deci cu o sută de ani, a început să apară, întâi la Brașov pe urmă la Sibiu, revista „Transilvania”. Fiind în primul rînd organul „Astrei” (Asociația transilvană pentru literatura și cultura poporului român), în cei aproape 80 de ani de apariție (pînă în 1945) revista și-a lărgit mult profilul, tratînd în coloanele sale o bogată tematică din domeniul istoric, lingvistic, economic, pedagogic, etnografic, folcloric etc., toate fiind considerate ca terenuri de afirmare a poporului nostru, existența sa străveche și creatoare pe aceste plaiuri.

Dintre colaboratorii de seamă ai acestei reviste menționăm pe Gh. Barițiu, I. M. Moldovan, I. Lupaș, S. Dragomir, A. Bogdan, N. Drăganu, V. Onițiu, P. Span, B. Baiulescu. O. Ghibu și alte nume însemnate ale trecutului nostru istorico-cultural. În paginile ei și-au făcut ucenicia istorici de valoare ai anilor noștri, ca St. Pascu, V. Netea ș. a.

Alături de alte publicații, revista „Transilvania” a contribuit și ea la luminarea maselor, la unitatea limbii române, fiind, totodată, o tribună de afirmare a culturii și conștiinței unității noastre naționale.

*

Sibiul nu este numai un punct de atracție turistică, vestit prin trecutul său cultural și istoric, ci este, în anii noștri mai ales, și un important centru industrial. Halele noi de pildă, elegante și impunătoare, pe care le întîlnim înălțate pe diverse artere, ne arată că puterea industrială a orașului crește de la o zi la alta. Este semnificativ că producția industrială din 1938 a orașului Sibiu s-a realizat în 1967 în numai 62 de zile.

Ne reține atenția cu deosebire faptul că produsele fabricilor și uzinelor sibiene sînt solicitate de cele mai diverse țări ale lumii, unele cu vechi tradiții industriale. Așa de pildă în 1967 produse ale uzinei *Independența* au fost exportate în U.R.S.S., Cehoslovacia, Argentina, Birmania, Cambodgia, Egipt ș. a., ale *Uzinei mecanice* în Elveția, U.R.S.S., Egipt, Turcia, Iran etc., ale *Balanței* în Danemarca, Cehoslovacia, Vietnam, ale întreprinderii *Iprofil Repu-*

Binecuvîntare de biserică în parohia Voila

În frunțașă parohie făgărășană Voila sînt două biserici, care se află în atenția deosebită a credincioșilor și a harnicului lor preot I. Cornea. Prima biserică, mai nouă, este zidită în stil bizantin și este așezată chiar pe șoseaua națională, fiind înconjurată de un adevărat parc, îngrădit cu gard nou, ceea ce crează bisericii o frumoasă perspectivă. A doua, cu hramul „Nașterii Maicii Domnului”, este mai veche și mai mică, din care pricină în ea se servește în perioada de iarnă. Această a doua biserică a fost reparată și zugrăvită, primind înfățișarea unei haine cu totul plăcute și curate de sărbătoare.

Lucrările fiind terminate, din încredințarea I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, pentru binecuvîntarea acestei biserici a fost delegat P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belascu.

Evenimentul mult îmbucurător pentru credincioșii din Voila a avut loc Duminică, 26 noiembrie 1967, din soborul slujitor mai făcînd parte: P. C. prot. M. Ionașcu (Făgăraș), C. pr. V. Postolache (Dridif) și H. Eșianu (Sîmbăta de Jos), precum și C. diacon S. Velțan (Sibiu).

După sfințirea apei și stropirea bisericii, într-o plăcută atmosferă s-a desfășurat Sf. Liturghie, la sfîrșit vorbind credincioșilor P. C. vicar Tr. Belascu, care-și exprimă, printre altele, bucuria participării la sărbătoarea încheierii lucrărilor de înfrumusețare a unui lăcaș de rugăciune și propovăduire a Evangheliei Mîntuitorului Iisus Hristos, felicitînd pe cei ce au trudit la această frumoasă operă.

Subliniind, în continuare, rostul bisericilor noastre parohiale, în care credincioșii sînt îndemnați să fie oameni ai dragostei și păcii, cetățeni buni ai Patriei, P. C. Sa încheie prin a arăta unitatea de credință în aceeași Biserică strămoșească a credincioșilor români, precum și marile realizări pe care țara noastră le înfăptuiește pe toate tărîmurile de activitate.

A vorbit apoi P. C. prot. M. Ionașcu despre rostul bisericii în viața credincioșilor, despre munca preotului, cu referire la parohia Voila, apreciind hărnicia și rivna spre cele bune a pr. I. Cornea, precum și despre rolul credincioșilor în buna desfășurare a vieții parohiale.

În încheiere, C. preot local I. Cornea a grăit despre rolul strămoșestilor noastre lăcașuri de închinăciune în înnobilarea credincioșilor prin asemănarea cu Iisus Hristos în dragoste, dreptate, fapte bune etc., făcînd totodată o prezentare a lucrărilor de înfrumusețare a bisericii, lucrări în care a fost ajutat de credincioșii săi cu brațele și prin donații și cărora le mulțumeste călduros.

Respectuoase mulțumiri aduce de asemenea I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului pentru sprijinul acordat, P. C. vicar Tr. Belascu și tuturor participanților la acest praznic.

Binecuvîntarea bisericii cu hramul „Nașterea Maicii Domnului” din Voila a fost o adevărată sărbătoare pentru credincioșii voileni, îndemnătoare la noi fapte de zidire creștinească și cetățenească.

Rep.

Dr. Petru Groza

(Urmare din pag. 3)

crării cu toate țările socialiste și al colaborării cu toate popoarele dornice de pace și progres.

A fost totdeauna aproape de problemele de viață bisericească. Deputat eparhial din 1909 și pînă la sfîrșitul vieții sale, a ajutat Biserica să-și exercite rolul său providențial de apărătoare a ființei naționale a poporului român din Ardeal, iar după 23 August 1944, i-a înlesnit încadrarea în suvoiul de viață nouă, democratică și progresistă, pe care poporul o instalase în țară, pentru totdeauna.

Pomenirea lui va fi vie și amintirea lui luminoasă, „din neam în neam”.

Prof. Gr. Marcu

blica, în Anglia, U.R.S.S., Suedia, Israel, Turcia, produsele lactate ale *Sibianei* în Italia, Belgia, R. F. a Germaniei, R. D. Germană, Anglia, S.U.A., Austria, Franța, Siria, Liban ș. a., cele ale *Întreprinderii de mezeluri* în R. F. a Germaniei, R.A.U., U.R.S.S., Siria, Liban ș.a.m.d.

Popasuri duhovnicești

(Urmare din pag. 1)

său o dorință fierbinte de a-și cîștiga fericirea veșnică. În această zi ne vine în minte și menirea noastră, scopul vieții noastre pămîntești și ne aducem aminte de veșnicie.

Este o datină bună printre români ca din prilejul Anului Nou să-și dorească unul altuia un an nou fericit. Este datoria noastră ca tuturor acelor pe care-i iubim și tuturor oamenilor să le dorim un an nou fericit. Dar cea dintîi datorie a noastră este aceea de a ne dori nouă înșine un an nou fericit, aducîndu-ne mereu aminte de menirea și de scopul nostru pe acest pămînt.

O altă sărbătoare pe care o prăznuim în acest ciclu de sărbători e și sărbătoarea Botezului Domnului nostru Iisus Hristos (Boboteaza).

Iisus se înfățișează la botez, la Sf. Ioan Botezătorul care boteza mulțimile pe malul riului Iordan și îndemna lumea care alerga la el să facă pocăință.

Sf. Evanghelist Matei ne istorisește cu aceste cuvinte acest moment din viața Mîntuitorului: „În acest timp a venit Iisus din Galileia, la Iordan, către Ioan, ca să se boteze de la el. Ioan însă îl oprea, zicînd: Eu am trebuință de tine și tu vii la mine? Și răspunzînd Iisus a zis către el: Lasă acum, căci așa se cuvine nouă să împlinim toată dreptatea. Iar după ce s-a botezat Iisus, îndată a ieșit din apă și iată cerurile deschise și a văzut Duhul lui Dumnezeu pogorîndu-se ca un porumbel și viind peste el. Și iată glas din ceruri care a zis: Acesta este fiul meu cel iubit, întru care bine am voit” (Mt. 3, 13—17).

Cu ce dor a așteptat Sf. Ioan Botezătorul aceea zi fericită ca să-l vadă pe Iisus. Așa ar trebui să fie și dorința noastră de a-l primi pe Iisus în Sf. Taină a Cuminecăturii. S-ar cuveni să-l întrebăm și noi pe Mîntuitorul, de cîte ori prăznuim această sărbătoare: cum este aceasta, o Doamne, „tu vii la mine” spre a fi nutremîntul și hrana sufletului meu”.

Porumbelul care s-a pogorît peste Mîntuitorul la botez, e Duhul Sfînt, e simbolul dulceții celei duhovnicești, al evlaviei și al curățeniei.

Oh, fericit deșert, care ai fost martorul atîtor minuni săvîrșite la botezul Mîntuitorului. Oh, dacă și peste acest deșert care este în inima mea pustiită s-ar revărsa din belșug, în această zi de praznic, darurile Duhului Sfînt. Tu vii la mine Fiule al lui Dumnezeu în Sfînta Taină a Împărtășaniei, ca prin ajutorul Tău să mă fac vrednic ca să fiu iubit de Tine și eu la rîndu-mi să Te pot iubi în veci.

Toate sărbătorile de peste an trebuie să fie pentru toți creștinii din sufletul căruia nu s-a stins focul credinței și al dragostei pentru Dumnezeu și pentru semenii, izvoare de reîmprospătare morală, popasuri duhovnicești, prilejuri de întărire a credinței, și a dragostei. Și pacea să-lăsluiește în aceste suflete, pacea pe care au cîntat-o îngerii deasupra peșterii din Betleem, pacea pe care o doresc popoarele și lumea întreagă.

Al. Moisiu

Binecuvîntarea bisericii din Boz

(Urmare din pag. 3)

rea bisericii. A mulțumit de asemenea tuturor celor ce și-au adus contribuția la realizarea acestor lucrări.

Binecuvîntarea bisericii din Boz a adus multă mulțumire duhovnicească în sufletele tuturor celor care au luat parte la acest act religios.

D. C.